

Kijken door een 'circulaire bril' naar bankfinanciering

Kopgroep
Circulair
Financieren

Circulaire ondernemers hebben moeite om bankfinanciering te krijgen. En als ze al een voorstel van een bank krijgen, is de rente hoog. Dit heeft te maken met de 'lineaire bril' waarmee banken de kansen en risico's van circulair ondernemen inschatten. Samen met welwillende mensen uit de financiële sector zijn wij aan de slag gegaan om banken door een 'circulaire bril' te laten kijken.

Om in de toekomst binnen de planetaire grenzen te opereren, is de transitie naar een circulaire economie noodzakelijk. Maar de manier waarop wij ons financiële systeem hebben ingericht helpt niet om de geldstromen de juiste, circulaire kant op te laten vloeien. Op lange termijn zal het financiële systeem dus anders moeten worden ingericht, zoals de aanhangers van bijvoorbeeld *post-growth* (o.a. Hans Stegeman) en de betekeniseconomie (o.a. Kees Klomp) bepleiten. Zo lang kunnen circulaire ondernemers helaas niet wachten. Het Planbureau voor de

Leefomgeving heeft in haar meest recente Integrale Circulaire Economie Rapportage (PBL, 2023) al laten zien dat een versnelling van de transitie naar een circulaire economie nog niet zichtbaar is, en dat dat zorgelijk is gezien de circulaire ambities in Nederland. Circulaire ondernemingen beslaan ongeveer 6 procent van het totale aantal Nederlandse ondernemingen, en dit percentage stijgt niet. Een van de belangrijkste belemmeringen voor groei is het ophalen van bankfinanciering (vreemd vermogen).

Het risico van circulaire ondernemen wordt overschat

Een jaar geleden is de vraag gesteld: wat moet gebeuren om het door banken financieren van circulaire ondernemingen makkelijker te maken? Wat kan er worden gedaan om meer geld naar circulaire ondernemers te laten vloeien? Eén van de knoppen waaraan gedraaid zou moeten worden, zijn de risicomodellen van banken. Een bank baseert haar keuze om wel of niet te financieren, en zo ja tegen welke rente, immers voor een groot deel op de uitkomst van hun risicomodel. Dit risicomodel geeft een *perceptie* van de werkelijkheid, veelal op basis van historische data. Circulariteit wordt daardoor momenteel niet of nauwelijks meegenomen, aangezien er nog geen data beschikbaar zijn. Kortom: de voordelen van circulair ondernemen worden niet (h)erkend en de risico's worden overschat.

Een gezamenlijke inspanning

Vier Nederlandse banken (ABN AMRO, ING, Triodos en Rabobank) en Invest-NL, een duurzame investeerder, hebben de ambitie uitgesproken om meer circulaire ondernemingen te financieren, maar merken in de praktijk dat dit nog niet snel genoeg gaat. Vanuit de Kopgroep Circulair Financieren hebben we daarom de mouwen opgestroopt en een alternatief risicomodel ontwikkeld, dat circulaire kansen en risico's integraal

Bellen als service met Fairphone Easy

meeneemt. Om een voorbeeld te noemen: wanneer het een circulaire ondernemer lukt om zijn eigen product in de toekomst terug te halen en het een tweede leven te geven, is het toekomstige grondstoffenrisico kleiner. Het heeft ook een prijsvoordeel: de ondernemer krijgt de producten ook nog voor de hedendaagse prijs, niet voor de toekomstige, hogere prijs. *“The goods of today are the resources of tomorrow, at yesterday’s prices.”* (UNCTAD, 2015) Momenteel worden dit lagere risico en prijsvoordeel niet meegenomen in de risicomodellen van de banken. Erg lastig te financieren circulaire ondernemers zijn zij die een circulair *Product-as-a-Service (PaaS)*-model aanhangen in de *business-to-consumer (B2C)* markt, zoals bijvoorbeeld Bundles (schone was als service), Reflower (abonnement op kunstbloemen) en Fairphone Easy (bellen als service). Wij zijn gestart. Vanuit de overtuiging “als we voor deze ondernemingen de blik kunnen veranderen, lukt dat voor andere circulaire ondernemers vast ook”.

De circulaire bril integreren in bancaire processen

Onze missie is om de perceptie van banken op dit soort ondernemingen te veranderen.

Hiervoor hebben we een risicoscore ontwikkeld, die de kansen en risico's van circulaire ondernemers vaak positiever beoordeelt. Hierin worden nieuwe circulaire risicofactoren, zoals de circulariteit van het product, de geschiktheid van het product voor circulariteit en de schaarste van de gebruikte grondstoffen meegewogen. Maar ook bestaande factoren, zoals de robuustheid van de contracten en de ervaring van het managementteam, worden door een circulaire bril bekeken. Momenteel zijn we hard bezig dit gedachtengoed (inclusief de circulaire risicoscore) te integreren in de financieringsprocessen van de banken. Liefst structureel in bestaande modellen, maar desnoods via een omweg om

We hebben een circulaire risicoscore ontwikkeld die binnenkort beschikbaar komt

Verkoop van recyclede Fietsen bij RECYCLE

Abonnement op kunstbloemen bij Reflower

de perceptie nu al te kunnen veranderen. Dit is geen makkelijke opgave. Belemmeringen zijn onder andere het ontbreken van betrouwbare data over circulair ondernemen (5-7 jaar historische data) en allerlei regelgeving vanuit de diverse centrale banken (o.a. over het aanhouden van kapitaal door de banken). Daarom is nu het moment om te beginnen met het verzamelen van data en het opbouwen van een circulair *track record*.

De aanhouder wint

Er is een omslag in denken nodig om finan-

ciering voor de circulaire economie een flinke duw te geven. Wij zijn ervan overtuigd dat dit gaat lukken, waardoor het aantrekken van financiering voor circulaire ondernemers makkelijker en goedkoper gaat worden. Een lonkend perspectief! Tot slot: een circulaire economie drijft op transparantie en samenwerking. Dus zullen we het ontwikkelde circulaire risicoscore model binnenkort openbaar maken en voor iedereen ter beschikking stellen. Mocht je meer willen weten, hou dan de berichtgeving in de gaten op bit.ly/kopgroep of stuur een bericht naar jeroen@copper8.com.